

Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος

/ [Επικαιρότητα](#)

Αύριο, 13 Ιουνίου, έκτη κατά σειρά Κυριακή μετά το Άγιο Πάσχα, η εκκλησία μας τιμά τη μνήμη των 318 Αγίων Πατέρων, οι οποίοι έλαβαν μέρος στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο που συνήλθε στην Νίκαια της Βιθυνίας το 325 μ.Χ. και συνεκλήθη από τον Μεγάλο Κωνσταντίνο κατά το εικοστό έτος της βασιλείας του.

Διακριθείσες μορφές της συνόδου ήταν ο Αλέξανδρος ο Κωνσταντινουπόλεως, ο Αλέξανδρος ο Αλεξανδρείας, ο Μέγας Αθανάσιος, ο Ευστάθιος ο Αντιοχείας, ο Μακάριος ο Ιεροσολύμων, ο Παφνούτιος, ο Άγιος Σπυρίδων, ο Άγιος Νικόλαος, κ.α.

Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος καταδίκασε τον Άρειο και τον Αρειανισμό. Διατύπωσε τους πρώτους όρους ορθού Χριστιανικού δόγματος και ιδιαίτερα τα περί του δευτέρου Προσώπου της Αγίας Τριάδος, τον Ιησού Χριστό, ως ομοούσιον τω Θεώ Πατρί.

Συνέταξε τα πρώτα επτά άρθρα του Συμβόλου της Πίστεως.

Επίσης, αποφάσισε τους κάτωθι ιερούς Κανόνες:

Κανών Α': **Καταδικάζει τη συνήθεια του οικειοθελούς ευνουχισμού και απαγορεύει τη χειροτονία ευνουχισμένων, πλην όσων για ιατρικούς λόγους ή λόγω βασανιστηρίων εξετμήθησαν.**

Κανών Β': **Απαγορεύει τη χειροτονία ως κληρικών στα νέα μέλη (νεόφυτοι) της εκκλησίας.**

Κανών Γ': Καταδικάζει τη συνήθεια των κληρικών όλων των βαθμών να συζούν με νεαρές γυναίκες τις οποίες δεν είχαν παντρευτεί (συνείσακτοι).

Κανών Δ' - Ε': Εισάγεται το «μητροπολιτικό σύστημα», το οποίο ίσχυε στην οργάνωση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, και καθορίζουν την αρμοδιότητα της επαρχιακής συνόδου στη χειροτονία των επισκόπων.

Κανών ΣΤ': Αναγνωρίζει κατ' εξαίρεση το αρχαίο έθος της συγκεντρωτικής δικαιοδοσίας του επισκόπου της Αλεξάνδρειας στις εκκλησίες της Αιγύπτου, Λιβύης και Πεντάπολης —όπως συνέβαινε και με την εκκλησία της Ρώμης—, ενώ εξαιρεί τη Ρώμη και την Αντιόχεια από το γενικό μέτρο του μητροπολιτικού συστήματος.

Κανών Ζ': Ορίζεται ότι ο επίσκοπος Αιλίας (δηλ. Ιερουσαλήμ) να είναι ο επόμενος στη σειρά απόδοση τιμών.

Κανών Η': Ορίζει τον τρόπο επιστροφής στην εκκλησία της Αιγύπτου των λεγόμενων «Καθαρών» (Μελιτιανό σχίσμα).

Κανών Θ': Αναφέρεται στην συνήθη περίπτωση χειροτονίας πρεσβυτέρων των οποίων δεν εξετάστηκαν τα προσόντα ή οι οποίοι δεν παραμένουν άμεμπτοι.

Κανών Ι': **Καταδικάζει τη χειροτονία πεπτωκότων.**

Κανών ΙΑ' - ΙΒ': Καθορίζεται η μετάνοια των πεπτωκότων, με αυστηρότερα κριτήρια.

Κανών ΙΓ': **Δέχεται ότι είναι δυνατόν να παρασχεθεί Θεία Ευχαριστία επί της επιθανατίου κλίνης.**

Κανών ΙΔ': Ορίζεται η μετάνοια των πεπτωκότων κατηχουμένων.

Κανών ΙΕ' - ΙΣΤ': Καταδικάζεται η επιδίωξη κληρικών για μετάθεση σε άλλες εκκλησίες.

Κανών ΙΖ': **Καταδικάζει την πλεονεξία και αισχροκέρδεια των κληρικών που προέρχεται από τον έντοκο δανεισμό.**

Κανών ΙΗ': Απαγορεύει στους διακόνους να μεταδίδουν και να αγγίζουν τη Θεία Ευχαριστία πριν από τους πρεσβυτέρους, και δεν επιτρέπεται το να κάθονται μεταξύ των πρεσβυτέρων.

Κανών Κ': Απαγορεύει τη γονυκλισία στη Θεία Λειτουργία της Κυριακής και την ημέρα της Πεντηκοστής.

Επιπρόσθετα, **καθορίστηκε η κοινή ημέρα εορτασμού του Πάσχα.**

Τα συμπεράσματα της συνόδου υπογράφηκαν από περισσότερους από 318 και ο

αριθμός αυτός επικράτησε για συμβολικούς λόγους. Οι επίσκοποι που ήταν παρόντες στη σύνοδο συνοδεύονταν από κατώτερους κληρικούς.

Στο ιερό Ευαγγέλιο της Κυριακής των Αγίων Πατέρων της Α' Οικουμενικής Συνόδου ακούμε ένα τμήμα της λεγομένης αρχιερατικής προσευχής του Κυρίου μας. Μιας προσευχής συγκλονιστικής που έκανε ο Κύριος μπροστά στους μαθητές του τη Μεγάλη Πέμπτη το βράδυ. Εκεί στο υπερώο της Ιερουσαλήμ μετά το Μυστικό Δείπνο ο Κύριος, αφού ύψωσε τα μάτια του στον ουρανό, είπε:

«Πάτερ, ήλθε η ώρα να θυσιασθώ για τη σωτηρία του κόσμου. Δέξου τη θυσία μου αυτή και δόξασε τον Υιό σου, για να Σε δοξάσει και ο Υιός σου, για να λυτρώσει όσους πίστεψαν σ' Αυτόν και να τους προσφέρει την αιώνια ζωή. Και αυτή είναι η αιώνια ζωή, το να γνωρίζουν οι πιστοί Εσένα τον μόνο αληθινό Θεό και Εμένα που με έστειλες στον κόσμο.

Εγώ Σε δόξασα πάνω στη γη. Και με τη θυσία που θα προσφέρω σε λίγο πάνω στο σταυρό, ολοκλήρωσα τελείως το έργο που μου έδωσες να επιτελέσω. Και τώρα που θα φύγω από τον κόσμο αυτό, δόξασέ με και ως άνθρωπο εσύ, Πάτερ, με την δόξα την οποία είχα κοντά σου πριν να δημιουργηθεί ο κόσμος».

Μέσα στη συγκλονιστική αυτή αρχιερατική προσευχή ακούμε τον Κύριο πολλές φορές να μιλάει για τη δόξα Του. Σε ποια όμως δόξα αναφέρεται; Όσο κι αν μας φαίνεται παράξενο, ο Κύριος αναφέρεται στη δόξα της σταυρικής του θυσίας που θα ακολουθήσει. Βέβαια ο Κύριος δοξάστηκε και με τα εκπληκτικά θαύματά Του, με την αγία ζωή Του, με την απaráμιλλη διδασκαλία Του, με την Ανάστασή του και την Ανάληψή του.

Όμως η μεγαλύτερη δόξα του Κυρίου μας δεν πραγματοποιήθηκε σ' αυτές τις στιγμές του θριάμβου, αλλά στις τραγικότερες και πιο ταπεινωτικές στιγμές της ζωής του. Ο Κύριός μας ανήλθε στην κορυφή του μεγαλείου του όταν ανυψώθηκε στην κορυφή του Γολγοθά και αποκάλυψε στους ανθρώπους το ανυπέρβλητο ύψος της αρετής Του. Μιας αρετής που ακτινοβόλησε στον ουρανό, στη γη και τα καταχθόνια. Διότι ο Κύριός μας πάνω στο σταυρό αποκάλυψε στο μεγαλύτερο βαθμό την τέλεια αγάπη Του για τα πλάσματά του. Εκεί στην τρομερή αγωνία του Πάθους έδειξε τη βασιλική του μεγαλειότητα. Με ανεξικακία και υπομονή δοκίμασε όχι μόνο τους αφόρητους πόνους του μαρτυρίου, αλλά και σήκωσε με εγκαρτέρηση το αβάστακτο βάρος των αμαρτιών μας. Ο Σταυρός του έγινε το υψηλότερο βήμα της ανθρωπότητας, που διακηρύττει μία δόξα άφθαστη. (Επιγραφή σε Σταυρό: Ο Βασιλεύς της δόξης).

Σε τέτοιου είδους δόξα όμως ο Κύριος καλεί και όλους εμάς. Διότι όλοι οι άνθρωποι είμαστε πλασμένοι για τη δόξα. Δυστυχώς όμως αναζητούμε την

καταξίωσή μας σε λάθος δρόμο: στη ματαιότητα, στα τάλαντα, στην εξουσία, στην αναγνώριση. Αυτή όμως η κοσμική καταξίωση είναι ψεύτικη, φευγαλέα. Η αληθινή δόξα βρίσκεται στο δρόμο της θυσίας, στην κοινωνία των παθημάτων του Κυρίου μας. Υψωνόμαστε όταν θυσιαζόμαστε, όταν υπομένουμε πειρασμούς, περιφρονήσεις, συκοφαντίες, αδικίες, όταν ξέρουμε να συγχωρούμε και να ευεργετούμε, όταν σταυρώνουμε καθημερινά τον εαυτό μας και τα πάθη του.

Η ενότητα των πιστών

Στη συνέχεια της αρχιερατικής του προσευχής ο Κύριος προσεύχεται για τους μαθητές του και για όλους του πιστούς. Πάτερ άγιε, λέει, εγώ φανέρωσα το όνομά Σου στους ανθρώπους που μου εμπιστεύηκες. Απεκάλυψα σ' αυτούς τις αλήθειες που μου έδωσες. Και αυτοί δέχθηκαν τον λόγο σου και πίστεψαν ότι όλα όσα έχω από Σένα προέρχονται και ότι εγώ από Σένα γεννήθηκα. Τη στιγμή αυτή Σε παρακαλώ για εκείνους που μου έδωσες. Εγώ δεν θα είμαι πλέον σωματικώς στον κόσμο. Αυτοί όμως θα είναι. Όσο ήμουν μαζί τους τους φύλαξα. Πάτερ άγιε, φύλαξέ τους με την πατρική σου δύναμη, ώστε να παραμείνουν ενωμένοι μαζί μου και μεταξύ τους. Να είναι ενωμένοι, όπως κι εμείς είμαστε ένα.

Στο δεύτερο αυτό τμήμα της αρχιερατικής προσευχής του ο Κύριος προσεύχεται για όλους τους μαθητές του, ώστε να έχουν μεταξύ τους ενότητα. Αυτή είναι η μεγαλύτερη επιθυμία του Κυρίου κατά τη συγκλονιστική αυτή ώρα. Να μένουμε όλοι οι πιστοί ενωμένοι μαζί του και μεταξύ μας μέσα στην αγία του Εκκλησία. Και γιατί το επιθυμεί αυτό ο Κύριος τόσο πολύ; Διότι γνώριζε ότι οι αιρετικοί ως λύκοι άγριοι θα ορμήσουν να καταπληγώσουν το σώμα της και θα το κομματιάσουν. (σημερινό αποστολικό ανάγνωσμα). Και προσεύχεται για την ενότητα των πιστών, διότι γνωρίζει ότι όταν οι Χριστιανοί χάσουν την ενότητα της πίστεως, χάνουν και τη Χάρη του Θεού, συγκεκριμένα ότι όλοι οι αιρετικοί, Παπικοί, Προτεστάντες και τόσοι άλλοι, δεν είναι μέλη της μίας αγίας Εκκλησίας, και γι' αυτό δεν έχουν τη Χάρη του Θεού, δεν έχουν πραγματικά Μυστήρια, δεν ανήκουν στην Εκκλησία, αλλά είναι αιρετικές ομάδες. Όλοι αυτοί έχουν απομακρυνθεί από τον Χριστό και την αλήθεια του. Και δεν μπορούν να φθάσουν στον αγιασμό και στη θέωση έξω από τη μία αληθινή Ορθόδοξη Εκκλησία.

Την αλήθεια αυτή τη γνώριζαν πολύ καλά οι άγιοι θεοφόροι Πατέρες της Α' Οικουμενικής Συνόδου. Γι' αυτό και πολέμησαν δυναμικά τον αιρεσιάρχη Άρειο. Διότι κατανοούσαν ότι όποιος δεν είναι ενωμένος με την Εκκλησία, είναι στην πλάνη, είναι στο σκοτάδι, είναι επικίνδυνος. Αυτή την παρακαταθήκη άφησαν και σε μας: να μένουμε άρρηκτα ενωμένοι με τον Χριστό μας και την Εκκλησία του. Διότι ή είσαι ενωμένος με τον Χριστό και ανήκεις στη μία αληθινή Ορθόδοξη

Εκκλησία ή είσαι αιρετικός, οπότε είσαι εκτός της Εκκλησίας.

Παραθέτουμε το ποίημα του Γεωργίου Νικομηδείας, που αποτελεί κ' ένα από τὰ καλύτερα μαθήματα της παραδόσεως της βυζαντινής μουσικής, και που ψάλλεται σε ήχο πλάγιο του τετάρτου:

Των αγίων Πατέρων ο χορός,
εκ των της οικουμένης περάτων συνδραμών,
Πατρός και Υιού και Πνεύματος Αγίου,
μίαν ουσίαν εδογμάτισε και φύσιν•
και το μυστήριον της Θεολογίας,

τρανώς παρέδωκε τη Εκκλησία.
Ους ευφημούντες εν πίστει,
μακαρίσωμεν λέγοντες•
Ω θεία παρεμβολή,

θεηγόροι οπλίσαι παρατάξεως Κυρίου•

αστέρες πολύφωτοι του νοητού στερεώματος•
της μυστικής Σιών οι ακαθαίρετοι πύργοι•
τα μυρίπνοα άνθη του Παραδείσου•
τα πάγχρυσα στόματα του Λόγου•

Νικαίας το καύχημα, οικουμένης αγλάϊσμα•

εκτενώς πρεσβεύσατε, υπέρ των ψυχών ημών.

**Κήρυγμα του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και
Αγίου Βλασίου για την Α' Οικουμενική Σύνοδο**

Στα φετινά σύντομα κηρύγματα των Κυριακών του Καλοκαιριού, αγαπητοί αδελφοί, θα αναφερθώ στις Οικουμενικές Συνόδους της Εκκλησίας μας, και κυρίως στα δογματικά θέματα, με τα οποία ασχολήθηκαν οι άγιοι Πατέρες μας, οι οποίοι ήταν θαυμαστά μέλη τους. Πρέπει οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί να γνωρίζουμε την Ορθόδοξη πίστη μας.

Βέβαια, τα θέματα αυτά είναι μεγάλα και σοβαρά και δεν μπορούν να αναλυθούν επαρκώς σε μικρά σύντομα ευχαριστιακά κηρύγματα, αλλά θα τονισθούν μερικά από τα βασικότερα σημεία των αποφάσεων των Οικουμενικών Συνόδων, που είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε ως Ορθόδοξοι Χριστιανοί. Πρόκειται, δηλαδή, για μια μικρή γνώση, και εκείνοι που ενδιαφέρονται θα μπορέσουν να ενδιαφερθούν να αντλήσουν περισσότερες πληροφορίες.

Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος συνεκλήθη στην Νίκαια της Βιθυνίας, το έτος 325 μ.Χ. από τον Μέγα Κωνσταντίνο. Πρόεδροι της Συνόδου διετέλεσαν ο Αντιοχείας Ευστάθιος και ο Αλεξανδρείας Αλέξανδρος, ίσως και ο Κορδούης Όσιος.

Το δογματικό θέμα με το οποίο ασχολήθηκε η Σύνοδος αυτή ήταν η αίρεση του Αρείου. Ο Άρειος ήταν Πρεσβύτερος της Εκκλησίας της Αλεξανδρείας και είχε καταδικασθή προηγουμένως από Σύνοδο της Εκκλησίας της Αλεξανδρείας για τις αιρέσεις του ως προς την θεότητα του Χριστού. Επειδή, όμως, οι αιρετικές του απόψεις διαδόθηκαν και σε άλλες εκκλησιαστικές περιοχές της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και δημιούργησαν προβλήματα, γι' αυτό ο Αυτοκράτωρ Μέγας Κωνσταντίνος συνεκάλεσε την Α΄ Οικουμενική Σύνοδο, για να λύση το θέμα.

Βασική πρόταση του Αρείου ήταν ότι κάποτε δεν υπήρχε ο Υιός του Θεού. Έλεγε: «ην ποτέ ότε ουκ ην». Συνέπεια αυτής της απόψεώς του ήταν ότι ο Υιός και Λόγος του Θεού κτίσθηκε από τον Πατέρα εν χρόνω, δηλαδή υπήρξε χρόνος κατά τον οποίον δεν υπήρχε ο Υιός του Θεού, άρα έθετε χρόνο μεταξύ του Πατρός και του Υιού• ότι ο Υιός δεν έχει την ίδια ουσία με τον Πατέρα, που σημαίνει ότι είναι τρεπτός• και ότι αγνοεί τον Πατέρα. Και κατά συνέπεια και το Άγιον Πνεύμα είναι κτίσμα που δημιουργήθηκε από τον Πατέρα διά του Υιού.

Ο Άρειος ξεκινούσε από φιλοσοφικές απόψεις, ιδίως από την αρχή του Αριστοτέλους ότι κάθε τι που προέρχεται από την φύση είναι αναγκαστικό. Επειδή ο Υιός αν εγεννάτο από την φύση του Πατρός θα ήταν κατ' ανάγκη Υιός του Θεού, γι' αυτό έλεγε ότι δημιουργήθηκε από την βούληση του Πατρός. Αυτό σήμαινε ότι ο Λόγος δεν θα ήταν Θεός, αλλά κτίσμα, και μάλιστα το πρώτο κτίσμα της δημιουργίας. Επίσης βασική θέση του Αρείου ήταν ότι ο Υιός λειτουργεί ως κατώτερη θεότητα, η οποία δημιουργεί τους ανθρώπους, αλλά είναι αλλότριος στην ουσία από τον ανώτερο Πατέρα.

Αυτές οι αιρετικές απόψεις δημιούργησαν μεγάλη σύγχυση στο πλήρωμα της Εκκλησίας, γιατί οι πιστοί γνώριζαν από τους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, που είδαν τον άσαρκο Λόγο, και τους Αποστόλους της Καινής Διαθήκης, που είδαν την θεότητα του Χριστού, είδαν το Φως του Θεού –όπως οι Μαθητές επάνω στο όρος Θαβώρ, αλλά και σε άλλα γεγονότα, ιδιαιτέρως δε στην Πεντηκοστή– ότι ο Χριστός είναι Θεός αληθινός, γεννήθηκε από τον Πατέρα πριν από τους αιώνες, είναι Φως που προέρχεται από το Φως, και έχει την ίδια ουσία με τον Πατέρα και Αυτός γνωρίζει τον Πατέρα και Τον φανέρωσε στους ανθρώπους.

Έτσι, οι Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου ομολόγησαν αυτήν την πίστη των Προφητών και των Αποστόλων, αλλά και από την δική τους εμπειρία που είχαν, και συνέταξαν τα πρώτα άρθρα του Συμβόλου της Πίστεως, που ομολογούμε και απαγγέλλουμε μέχρι σήμερα.

Συγκεκριμένα, γράφεται στο Σύμβολο της Πίστεως ότι πιστεύουμε στον ένα Θεό,

τον Πατέρα που είναι δημιουργός όλων των ορατών και των αοράτων, ώστε να αποκλεισθή η άποψη ότι ο δημιουργός του κόσμου είναι ένας κατώτερος Θεός, όπως πίστευαν οι γνωστικοί φιλόσοφοι. Έπειτα, ομολογείται η θεότητα του Χριστού, που γεννήθηκε προ πάντων των αιώνων από τον Πατέρα και δεν υπάρχει χρόνος μεταξύ του Πατρός και του Υιού• ότι ο Χριστός είναι Φως όπως ο Πατήρ, είναι ομοούσιος με τον Πατέρα• και ότι ο Υιός του Θεού ενηνθρώπησε για την σωτηρία μας. Επίσης, στο πρώτο αυτό Σύμβολο της Πίστεως γράφεται ότι πιστεύουμε και στο Άγιον Πνεύμα, και στο τέλος αναθεματίζονται όσοι διδάσκουν τα αντίθετα από αυτά.

Βέβαια, το Σύμβολο αυτό ολοκληρώθηκε από την Β΄ Οικουμενική Σύνοδο, όπως θα δούμε την άλλη Κυριακή, αλλά το σημαντικό είναι ότι εμείς οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί πιστεύουμε απολύτως στην θεότητα του Χριστού, πράγμα το οποίο μας διαβεβαίωσαν όσοι είδαν την δόξα Του, την θεότητά Του ως Φως. Αυτοί είναι οι Προφήτες, οι Απόστολοι και οι Πατέρες διά μέσου των αιώνων.

Ο Άρειος και όλοι οι αιρετικοί ομιλούν για τα θέματα αυτά χρησιμοποιώντας την φιλοσοφία, την φαντασία και τον στοχασμό, ενώ οι θεόπτες Προφήτες, Απόστολοι και Πατέρες διατυπώνουν την εμπειρία που είχαν, και ομολογούν ότι ο Χριστός είναι Φως, που γεννήθηκε προ πάντων των αιώνων από το Φως και είναι αληθινός Θεός.

Αυτόν λατρεύουμε, Αυτόν αγαπάμε και τηρούμε τις εντολές Του, για να φθάσουμε στο Φως.

Πηγές: monipetraki.gr, Εκκλησιαστική Παρέμβαση, ΤΕΥΧΟΣ 251 – ΙΟΥΝΙΟΣ 2017